

Kantokykkyä tulevaisuuteen

Suomen ylioppilaskuntien liiton
eduskuntavaaliohjelma 2023

SYL SUOMEN
YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO

Sisällys

Johdanto	3
Riittävästi rahoitettu koulutus turvaa tulevaisuuden osaamisen	4
Inhimillinen yliopisto rakentaa tulevaisuuden osaajia	5
Ratkaistaan mielenterveyskriisi nyt	6
Riittävä toimeentulo tukee opiskelijan kantokykyä	7
Opiskelija tarvitsee kohtuuhintaisen kodin	8
Kansainvälistyvät opiskelijat vahvistavat Suomea	9
Kestävä kehitys on sukupolvikysymys	10
Harjoittelusta eläkeikään saakka – reilumpaa työelämää nuorille	11

Johdanto

Opiskelijat ovat tämän maan voimavara ja tulevaisuuden toivo. Siksi haluamme, että tulevilla opiskelijasukupolvilla on tulevaisuudenuskoa ja voimaa muuttaa maailmaa. Opiskelijan kantokykyä pitää vahvistaa. Suomen tulee panostaa koulutukseen, etsiä ratkaisuja mielenterveyskriisiin, toimia edelläkävijänä ilmastonmuutoksen torjunnassa sekä rakentaa nuorille ja opiskelijoille kestävämpää tulevaisuutta.

Tehtävää paremman tulevaisuuden eteen on kuitenkin paljon. Nuorten ja opiskelijoiden mielenterveyden ongelmat ovat lisääntyneet niin, että voidaan puhua jo mielenterveyskriisistä. Koulutusleikkausten varjo näkyy edelleen heikentyneinä opetuksen resursseina, vaikka koulutuksen kunnianpalautuksesta on puhuttu kunnianhimoiseen sävyyn. Samaan aikaan korkeakouluopiskelijat paikkaavat pientä toimeentuloaan opintolainalla ennätyselliseen tahtiin.

Opiskelijoiden tulevaisuus muodostuu epävarmuuden varjoista – huoli työuran pirstaloitumisesta, hyvinvointiyhteiskunnan murenemisestä ja ilmastonmuutoksesta tuntuvat taakkoina harteilla. Opiskelijoiden kantokyky on ylittymässä. Jos opiskelijat ja nuoret voivat huonosti, millainen tulevaisuus meillä on edessämme? Lupaukset opiskelijoille eivät saa jäädä vain korulauseiksi, vaan vaaditaan vastuunkantoa tulevaisuudesta. Toimiin tulee ryhtyä nyt.

Suomen ylioppilaskuntien liiton eduskuntavaaliohjelmalla rakennetaan parempaa tulevaisuutta. Me tähtäämme pitkälle ja vaadimme vastauksia 2030-luvun ja sen jälkeisiinkin haasteisiin. Varmistetaan tulevaisuuden kantokyky yksilötasolla, Suomessa ja globaalisti.

Riittävästi rahoitettu koulutus turvaa tulevaisuuden osaamisen

Korkeakoulujen vakaa perusrahoitus mahdollistaa niiden tehtävien täyttämisen nyt ja tulevaisuudessa. Se takaa tieteen ja taiteen opetuksen ja tutkimuksen laadun. Panostukset koulutukseen ovat välttämättömiä koulutustason nostamiseksi. Koulutus ja tiede ovat parhaita keinoja kestävään talouskasvuun, yhteiskunnallisen kantokyvyn vahvistamiseen sekä koronapandemiasta toipumiseen.

Toimenpiteet:

- Yliopistojen rahoituksen indeksikorotukset on säilytettävä, ja rahoituksen on jatkossakin tultava pääosin valtiolta perusrahoituksena.
- Koulutusmäärien lisäykset on rahoitettava täysimääräisesti yliopistojen perusrahoituksella. Jotta 50 prosentin korkeakoulutusaste saavutetaan, korkeakoulujen rahoitukseen on osoitettava 190 miljoonan euron vuosittainen korotus.
- Yliopistojen rahoitusmallissa on painotettava tutkintojen laatua ja kansainvälistymisen edellytyksiä ja siihen on lisättävä yliopistoyhteisön hyvinvointia mittaava indikaattori.
- Ikuinen opinto-oikeus on palautettava korkeakouluopintoihin.

Yliopistojen rahoitustaso on jäänyt jälkeen niiltä vaadituista tehtävistä. Suomi on asettanut tavoitteeksi 50 prosentin korkeakoulutusasteen nuorelle ikäluokalle. Tavoitteen saavuttaminen ei ole helppoa. Korkeakoulutuksen suuntaa viitoittavat valtioneuvoston koulutuspoliittinen selonteke sekä Korkeakoulujen kestävä kasvun ohjelma, jotka asettavat kunnianhimoisia tavoitteita yliopistokoulutukselle ja tutkimukselle. Nuorten koulutustason nostaminen ja aloituspaikkojen lisääminen vaativat merkittäviä panostuksia koulutukseen. Yliopistojen rahoitusmallia on kehitettävä rahoituksen lisäämisen ohella. Sen tulee kannustaa yliopistoja keskinäisen kilpailun sijaan yhteistyöhön.

Inhimillinen yliopisto rakentaa tulevaisuuden osaajia

Opiskelijoiden ohjaukseen sekä hyvinvointiin panostamalla korkeakouluistamme valmistuu osaajia, joilla on voimavaroja ratkoa globaaleja ongelmia ja yhteiskuntamme kohtaamia haasteita. Korkeakoulutuksen saavutettavuuteen, ohjaukseen ja yliopistoyhteisön hyvinvointiin on lisättävä resursseja, jotta jokaisella on mahdollisuus saavuttaa oma potentiaalinsa.

Toimenpiteet:

- Yliopistojen ohjausresursseja on vahvistettava. Yliopistoissa on oltava saatavilla vähintään yksilökohtaista opiskelijahuollon ja opintopsykologin ammattitukea.
- Luodaan kansallinen opintojen loppuvaiheen ja työelämäsiirtymän tehostetun ohjauksen malli, jolla tuetaan opiskelijoiden, mukaan lukien kansainvälisten opiskelijoiden, työllistymistä ja tutkinnon loppuun saattamista. Mallin luomiseksi hyödynnetään rahoitusmallin strategiaperustaista rahaa.
- Aliedustettujen ryhmien pääsyä korkeakoulutuksen pariin on edistettävä saavutettavuussuunnitelman mukaisesti. Koulutusjärjestelmän kehittämisessä on huomioitava feministiset, antirasistiset ja anti-ableistiset periaatteet.
- Luovutaan ensikertalaiskiintiöstä ja kehitetään opiskelijavalintoja niin, että aiempi opintomenestys korostuu valinnoissa nykyistä vähemmän.
- Tutkintokoulutukseen hakeutumisen ja tutkinnon suorittamisen on oltava maksutonta, myös avoimen yliopiston aikataulutetuilla väylillä.

Opiskelijoiden hyvinvoinnista sekä riittävästä ohjauksesta on huolehdittava, jotta toimintakykyisiä, motivoituneita ja hyvinvoivia nuoria osaajia siirtyy sujuvasti työelämään. Opiskelijavalintoja on kehitettävä niin, että yhä useammalla on taustaan katsomatta mahdollisuus päästä korkeakoulutuksen piiriin. Korkeakoulut ovat sitoutuneet koulutuksen digitalisaation edistämiseen Digivisio 2030 -työssä. Digitalisaation avulla voidaan edistää koulutuksen saavutettavuutta ja joustavoittaa opintoja. Kaikki nämä tavoitteet vaativat panostuksia hyvinvointiin, opiskelijoiden ohjaukseen ja koulutuksen saavutettavuuden edistämiseen.

Ratkaistaan mielenterveyskriisi nyt

Opiskelijoiden mielenterveyskriisi aiheuttaa inhimillistä kärsimystä. Lopulta koko yhteiskunta menettää työvuosia, verotuloja ja tulevaisuuden rakentajia. Yhteiskuntamme kantokyky ei kestä yhdenkään nuoren menettämistä mielenterveysongelmille tai työkyvyttömyyseläkkeelle.

Toimenpiteet:

- Terapiatakuu toteutetaan valtakunnallisesti tulevalla hallituskaudella.
- Psykoterapeuttien riittävän määrän edistämiseksi psykoterapiakoulutus on muutettava julkisesti rahoitetuksi ja opiskelijalle maksuttomaksi.
- Kuntoutuspsykoterapiasta tehdään maksutonta alle 29-vuotiaille ja korkeakouluopiskelijoille.
- Mielenterveyshäiriöiden hoito lisätään kouluterveydenhuollon lakisääteisiin tehtäviin.
- Kehitetään valtakunnalliset ratkaisut syrjäytymisriskissä olevien korkeakoulupudokkaiden saamiseksi takaisin opiskelujen pariin.

Opiskelijoiden mielenterveysongelmat ovat kasvaneet viime vuosina räjähdysmäisesti. Lähes puolet kokee merkittävää opiskelu-uupumusta, ja tarvittavaa apua mielenterveysongelmiin on vaikeaa saada. Tarve psykoterapeuteille, päihdepalveluille ja psykiatriselle hoidolle kasvaa mielenterveysongelmien lisääntymisen mukana. On tärkeää, että YTHS:n rahoitus vastaa palvelukysyntää ja lainsäädännön muutoksia, jotta kasvavaan hoidontarpeeseen voidaan vastata riittävillä resursseilla.

Mielenterveyspalveluiden saavutettavuuden panostaminen, kuntoutuspsykoterapian tekeminen maksuttomaksi ja psykoterapeuttikoulutuksen lisääminen ovat oikeita askeleita mielenterveyskriisin ratkaisemiseen. Mielenterveyden sairaudet ovat yleisin työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen syy. Alle 35-vuotiaiden mielenterveysperustaisten työkyvyttömyyseläkkeiden alkavuus on saatava merkittävään laskuun seuraavan hallituskauden aikana. Suomalaisen koulutusjärjestelmän tulee tukea tulevien ja nykyisten opiskelijoiden mielenterveyttä. Ilman motivoitunutta, hyvinvoivaa ja resilienttiä nuorisoa tällä maalla ei ole tulevaisuutta.

Riittävä toimeentulo tukee opiskelijan kantokykyä

Toimeentulon turva vahvistaa opiskelijoiden henkistä ja taloudellista kantokykyä. Vakaa toimeentulo tukee opintojen etenemistä ja vähentää elämän epävarmuutta ja stressiä. Sosiaaliturvauudistuksessa opiskelijoiden etuuksia on uudistettava määrätietoilla askelilla kohti perustuloa.

Toimenpiteet:

- Opiskelijoiden etuuksien on oltava mukana sosiaaliturvauudistuksessa.
- Opintotuki on siirrettävä sosiaali- ja terveystieteiden alaisuuteen.
- Opintorahaa on korotettava sadalla eurolla kuukaudessa.
- Opiskelijoiden yleistä asumistukea on kehitettävä yksilökohtaiseksi.
- Opintotukikuukausien määrää on kasvatettava ja tuen kaksiportaisuus purettava.
- Opintolainan korolle on asetettava katto.
- Ateriatuen tasoa on korotettava tuotantokustannusten nousun mukaisesti.

Riittävä ja turvattu toimeentulo on perusta opiskelijan hyvinvoinnille ja opintojen sujumiselle. Joka kuudes yliopisto-opiskelija kertoo toimeentulovaikeuksien hidastavan opintoja. Opintotuen lainapainotteisuutta on vähennettävä opiskelijan etuuksia vahvistamalla. Vuodesta 2017 lähtien opintolainakanta on kasvanut kiihtyvällä vauhdilla. Velkaantumisen saattaa tulevaisuudessa muodostua hidasteeksi esimerkiksi perheen perustamisella tai asunnon ostamisella.

Opiskelijan toimeentulon kehittämisen tavoitteeksi on asetettava määrätietoinen eteneminen kohti vastikkeettomampaa, yksinkertaisempaa ja sallivampaa toimeentulomallia ja lopulta perustuloa. Opintotukea on parannettava myös jo ennen sosiaaliturvauudistusta. Opintotuen on tarjottava turvattu toimeentulo opintojen ajaksi ja mahdollistettava tutkinnon suorittaminen loppuun saakka. On korjattava nykytilanne, jossa opintotuki loppuu tuhansilta opiskelijoilta vuosittain kesken korkeakouluopintoja.

Opiskelija tarvitsee kohtuuhintaisen kodin

Kohtuuhintainen koti on perusta opiskelijan talouden kestävyydelle ja arjen sujumiselle. Opiskelija-asunto on monelle ensimmäinen oma koti. Kohtuuhintaisten asuntojen riittävyys, laatu ja ympäristöystävällisyys vaativat sääntelyn, tuotantotukien ja rahoituksen parantamista opiskelija-asumiselle suotuisammaksi.

Toimenpiteet:

- Opiskelija- ja nuorisoasuntojen investointiavustusta on nostettava enintään 20 prosenttiin asuntojen hankinta-arvosta. Myöntövaltuuden on oltava riittävällä tasolla.
- Opiskelija-asuntojen tuotannolle on asetettava tavoitteet maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksissa.
- Opiskelija-asuntojen sääntelyä on kevennettävä ja kuntia kannustettava kaavavaatimusten keventämiseen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksilla esimerkiksi autopaikkamääräysten ja liiketilavaatimusten osalta.
- Tuotantotukien on kannustettava ilmasto- ja ympäristöystävällisiin ratkaisuihin kuten puurakentamiseen ja energiatehokkuusinvestointeihin nykyistä paremmin.

Opiskelija-asumista koskevilla päätöksillä voidaan vaikuttaa suoraan opiskelijan toimeentuloon ja elämänlaatuun, sillä asuminen kattaa noin puolet korkeakouluopiskelijan menoista. Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa asetettu tavoite opiskelija-asumisen nostamisesta korkeakouluopiskelijoiden yleisimmäksi asumismuodoksi edellyttää toimenpiteitä, kuten uudistuksia rakentamisen sääntelyyn sekä tuotantotukien ja tonttitarjonnan riittävyyden varmistamista. Jotta tavoite voidaan toteuttaa kestävästi, myös asumisen laatuun ja ympäristöystävällisyyteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Kansainvälistyvät opiskelijat vahvistavat Suomea

Ratkaisut osaajapulaan ja heikkenevään huoltosuhteeseen löytyvät kansainvälistymisestä. Suomi tarvitsee kansainvälisiä opiskelijoita, tutkijoita ja työntekijöitä. Ollakseen aidosti kansainvälinen Suomen on oltava maahanmuutolle ja monikulttuurisuudelle avoin.

Toimenpiteet:

- Lukukausimaksuista on luovuttava ja kansainvälisten opiskelijoiden kokonaiskustannustaakkaa helpotettava.
- Suomeen tulee perustaa Students at Risk -apurahajärjestelmä poliittista vainoa ja väkivaltaa pakeneville korkeakouluopiskelijoille.
- Suomen ja ruotsin toisena kielenä opiskelua on kehitettävä ja julkisten palveluiden saatavuutta englanniksi on laajennettava.
- Suomesta tehdään houkuttelevampi maa opiskella ja työllistyä. Kansainvälisten opiskelijoiden määrän lisääminen resursoidaan riittävästi.
- Suomen tulee vaikuttaa siihen, että Euroopan unioni ohjaa isomman osan budjetistaan ja rahoituskehyksestään koulutukseen ja tieteen kehittämiseen.
- Eurooppalaisille yliopistoalliansseille on varattava ylimääräistä EU-rahoitusta.

Työ- ja opiskeluperäinen maahanmuutto on ratkaisu kasvavaan työvoimapulaan. Moni kansainvälinen opiskelija haluaisi tehdä Suomesta kotinsa, mutta esteeksi muodostuvat esimerkiksi työllistymisen haasteet ja yhteiskunnan asenteet. Kansainvälisten osaajien pääsyä työelämään ja integroitumista osaksi suomalaista yhteiskuntaa on tuettava sekä opintojen aikana että niiden jälkeen.

Suomen on myös kannettava vastuuta hädän ja vainon kohteeksi joutuneista opiskelijoista. Stipendijärjestelmällä helpotetaan maahantuloa ja toteutetaan osaltaan globaalia humanitaarista työtä.

Opiskelijoiden kansainvälinen liikkuvuus tuo Suomeen uutta osaamista ja on eurooppalaisen yhteenkuuluvuuden tärkeä perusta. Opiskelijaliikkuvuus kaikissa muodoissaan on tehokas tapa edistää Suomen kansainvälistymistä.

Kestävä kehitys on sukupolvikysymys

Syvälle juurtunut eriarvoisuus näkyy kaikkialla maailmassa. Pahimmin se koskettaa sisäisen konfliktin ja ilmastonmuutoksen keskellä eläviä ihmisiä. Ilmasto- ja ympäristökriisin torjumiseksi sekä koulutuksen, tasa-arvon ja rauhan edistämiseksi tarvitaan pitkäjänteistä työtä. Maailmaa on rakennettava nykyisten ja tulevien sukupolvien kannalta kestävällä tavalla.

Toimenpiteet:

- Suomi on hiilineutraali viimeistään vuonna 2035 ja siirtyy hiilinegatiivisuuteen. Hiilinieluja ja -varastoja kasvatetaan.
- Suomen luontokato pysäytetään sekä koskemattomia ja uhanalaisia ekosysteemejä suojellaan ja ennallistetaan.
- Suomi siirtyy kokonaan uusiutuviin energianlähteisiin. Ydinvoima on tärkeä osa siirtymää kestävämpään energiantuotantoon. Energiajärjestelmäratkaisut perustuvat tutkittuun tietoon.
- Vero- ja tukijärjestelmiä muutetaan niin, että ne ohjaavat vahvasti päästöjen vähentämiseen ja ympäristöstä huolehtimiseen.
- Suomi takaa kansallisen kestävä kehityksen Agenda 2030 -tiekartan toimeenpanon käytännön niin toimissa kuin budjetissakin.
- Kehitysyhteistyövarojen määrä nostetaan 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta vuoteen 2030 mennessä ja tuki heikoimmille maille 0,2 prosenttiin bruttokansantulosta välittömästi.
- Kansalaisjärjestöjen rahoitus nostetaan 15 prosenttiin kehitysyhteistyön rahoituksesta välittömästi.

Suomen on oltava edelläkävijä taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Siirtymän hiilenegatiivisuuteen ja laajemmin ekologiseen, sosiaaliseen, taloudelliseen ja kulttuuriseen kestävyteen tulee olla globaalisti oikeudenmukainen, mikä vaatii nopeampia ja voimakkaampia toimia. Kaiken politiikan on oltava ihmisoikeusperustaista sekä tuettava läpileikkaavasti ja johdonmukaisesti kestävä kehitystä ja eriarvoisuuden vähentämistä.

Suomen tulee tunnistaa ja tunnustaa kansalaisyhteiskunnan tärkeän rooli kestävä kehityksen edistämiseksi ja kansalaisjärjestöjen kyky saavuttaa toiminnallaan heikoimmassa asemassa olevat sekä vastata eriarvoisuuden kasvuun. Globaalien etelämaiden tulee nähdä tasaveroisina kumppaneina, joiden oman toimijuuden vahvistaminen yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen ajurina tulee olla kehitysyhteistyön ytimenä.

Harjoittelusta eläkeikään saakka – reilumpaa työelämää nuorille

Yhdenvertainen ja syrjimätön työelämä sekä kestävä eläkejärjestelmä ovat oikeudenmukaisen sukupolvipolitiikan perusta. Nuorille sukupolville kuuluu oikeus edetä työelämässä ilman esteitä tai kohtuuttoman raskasta taakkaa heikkenevästä huolto-suhteesta. Eläkejärjestelmä on sukupolvisopimus, jonka on kohdeltava kaikkia reilusti ikäluokasta riippumatta.

Toimenpiteet:

- Julkisen sektorin korkeakouluharjoittelujen kriteerejä ja valintakäytänteitä tarkastellaan, jotta ne ovat yhdenvertaisesti saavutettavissa myös vieraskielisille, vammaisille ja muille aliedustetuille ryhmille.
- Kaikilla tulisi olla oikeus ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan etuuden työssäoloehdon täytettyään.
- Eläkemaksuja ei tule korottaa. Järjestelmän kestävyys on varmistettava eri sukupolville oikeudenmukaisella tavalla.
- Eläkejärjestelmän tulee kannustaa työurien pidentämiseen.
- Eläkkeen karttumisikä tulee poistaa ja vanhuuseläkkeen karttua ensimmäisestä työsuhteesta alkaen.

Nykyisin opiskelijat ja vastavalmistuneet astelevat työelämään, jossa urat pirstaloituvat ja omaa osaamista on jatkuvasti kehitettävä. Työuran rakentaminen voi olla mutkikasta, ja siksi tarvitaan uudistuvia tuen ja turvan rakenteita. Tarve perustulolle ja yhdenvertaiselle työttömyysturvalle on kasvanut. Tulevaisuudessa on voitava liikua joustavasti palkkatyön, opiskelun, yrittäjyyden ja työttömyyden välillä.

Jokaisen sukupolven on voitava luottaa siihen, että hyvinvointivaltion vakuutukset ovat voimassa myös tulevaisuudessa. Eläkejärjestelmä on sukupolvien välinen sopimus. Sen tuomien etujen ja kustannusten tulee jakaantua oikeudenmukaisesti sukupolvien kesken. Kestävä järjestelmä rakennetaan nuoret ja tulevat sukupolvet huomioiden.

Suomen ylioppilaskuntien liitto on opiskelijajärjestö, joka edustaa noin 130 000 yliopisto-opiskelijaa Suomessa. SYL:n jäseniä ovat kaikki Suomen 14 ylioppilaskuntaa. Ylioppilaskunta on kaikkien yliopiston opiskelijoiden muodostama julkisoikeudellinen yhteisö, jota säätelee yliopistolaki.

Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry
Lapinrinne 2 | 00180 Helsinki
syl@syl.fi

SYL SUOMEN
YLIOPPILASKUNTIEN LIITTO